

ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЗА ФІЛОЛОГІЧНИМ СПРЯМУВАННЯМ: СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ В УМОВАХ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ

Барановська О. В., канд. пед. наук

Інноваційні перетворення в освіті спрямовуються на зміни процесу навчання в закладах загальної середньої освіти, і фундаментом для цього мають стати відповідні педагогічні технології, зокрема технології за гуманітарним (філологічним) спрямуванням. Поняття «педагогічна технологія» на сучасному етапі має відображати освітню систему, її цільове й змістове наповнення, організаційну структуру. За результатами аналізу наукової літератури виявлено такі *суперечності* між: 1) глобальними планами впровадження технологій профільного навчання в процес навчання закладів загальної середньої освіти та відсутністю відповідної бази для його впровадження, у тому числі — цілісної теоретичної бази; 2) рівнем вимог до підготовки абітурієнтів гуманітарного профілю та реальним рівнем готовності випускників (що вимагає впровадження низки педагогічних технологій за гуманітарним спрямуванням); 3) кількістю наявних педагогічних технологій різних видів та реальною потребою сучасних закладів загальної середньої освіти в проектуванні та впровадженні технологій гуманітарного спрямування.

За поточний рік *здійснено* ретроспективний аналіз сучасної вітчизняної та зарубіжної педагогічної літератури з проблеми реалізації педагогічних технологій, *проаналізовано* державні документи з досліджуваної проблеми. *З'ясовано*, що поняття «педагогічні технології навчання» є провідним в умовах розбудови нової української школи, що зумовлює необхідність розроблення наукових тенденцій та підходів, системи закономірностей, базових принципів та обґрунтування особливості їх реалізації в навчальному процесі. *Визначено* поняттєво-категоріальний апарат з проблеми дослідження, зокрема, *проаналізовано* наявні підходи до сутності поняття педагогічної технології, які зводяться до кількох спільних аспектів: 1) проект певної педагогічної системи, що може бути реалізована на практиці (В. Беспалько); 2) соціальні перетворення й нове педагогічне мислення, наука (Г. Селевко); 3) психологічно і валеологічно обґрунтований та інструктований навчальний процес (О. Пехота); 4) принципи й способи оптимізації освітнього простору (М. Кларін). *З'ясовано*, що поняття «педагогічна технологія» базується на відповідних концепціях навчання, комплексі принципів навчання, зокрема системності тощо. Це поняття можна розглядати як інтегративну систему, що містить комплекс методів, дій та операцій, спрямованих на гарантоване досягнення дидактичних цілей — розвиток особистості учня, формування його інтелектуального та особистісного

компонентів. **Виокремлено** педагогічні технології філологічного спрямування: 1) загального спрямування (інтегральна освітня технологія та інші); 2) спрямовані на формування комунікативної компетентності (наприклад технологія «аналіз образу — персонажу епічного твору», діалогічні та інші); 3) інноваційні (вплив на свідомість та практичну підготовку учнів у системі профільного навчання, технологія творчого розвитку особистості, ігрові технології та інші). **Особливості реалізації педагогічних технологій філологічного спрямування в умовах профільного навчання:** 1) необхідність формування комунікативної компетентності, тобто, формування здатності розв'язувати за допомогою мовних засобів комунікативні завдання в конкретних формах та ситуаціях професійного спілкування; 2) важливість міжпредметної інтеграції як чинника створення спільного інформаційного простору; 3) гуманізація та гуманітаризація освітнього простору; 4) постійне оновлення бази інноваційних технологій; 5) постійне оновлення змістового наповнення курсів філологічної спрямованості в умовах профільного навчання (варіативний компонент).